

OCENA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO I RECENZJA PRACY HABILITACYJNEJ

dr. Patryka Piłasiewicza

Dane osobowe recenzenta:

prof. Piotr Wojtasik

Wydział Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego

w Katowicach

Katowice, dnia 19.09.2018 r.

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Dyrygentury , Jazzu i Edukacji Muzycznej , Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy na posiedzeniu z dnia 14.05.2018r o wszczęciu postępowania habilitacyjnego dr. Patryka Piłasiewicza w dyscyplinie artystycznej Dyrygentura.

Temat pracy habilitacyjnej „ **CHARLES MINGUS SOUND OF LOVE- (DVD)**”

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy .

Dokumentacja nadesłana w związku z przewodem habilitacyjnym dr. Patryka Piłsiewicza zawiera:

1. Podanie o wszczęcie postępowania habilitacyjnego
2. Kwestionariusz osobowy oraz biogram
3. Kopia dowodu tożsamości potwierdzona za zgodność z oryginałem
4. Kopia dyplomu potwierdzająca uzyskanie stopnia doktora
5. Oświadczenie współpracy (Big Band Akademii Muzycznej w Poznaniu)
6. Rekomendacje (prof. Bohdan Boguszewski, prof. Krzysztof Szydzisz, prof. Zbigniew Kozub, dr Alicja Szeluga, dyr. Wojciech Nentwig, kier. Grzegorz Kucharczyk, Łukasz Borowicz, Paulina Wycichowska, Wacław Zimpel)
7. Autoreferat (w języku polskim i angielskim)
8. Wykaz osiągnięć artystycznych (działalność orkiestrowa i Big Band) wraz z kopiami dokumentacji
9. Wykaz osiągnięć artystycznych (kameralistyka) wraz z kopiami dokumentacji
10. Wykaz osiągnięć (wydawnictwa) wraz z kopiami dokumentacji
11. Wykaz osiągnięć (działalność edukacyjna i dydaktyczna) wraz z kopiami dokumentacji
12. Wykaz działalności artystycznej przed uzyskaniem stopnia doktora w formie wyboru najważniejszych osiągnięć

Podstawowe dane o kandydacie:

Patryk Płásiewicz ur. 21.10.1972 r. w Szczecinie

Studia

- tytuł magistra sztuki, Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu, Filia w Szczecinie
- tytuł magistra sztuki (dyplom z wyróżnieniem), Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu
- stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej dyrygentura, Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu

Nagrody w konkursach muzycznych

- 1997 - I Nagroda w Konkursie Kompozytorskim im. Krzysztofa Komedy za Kompozycję Jazzową
- 2001 - Wyróżnienie na VI konkursie Big Bandów w Nowym Tomyślu
- 2006 - II miejsce na XI konkursie Big Bandów w Nowym Tomyślu
- 2007 - II miejsce na XII konkursie Big Bandów w Nowym Tomyślu
- 2008 - II miejsce na XIII konkursie Big Bandów w Nowym Tomyślu
- 2008 - III miejsce na Ogólnopolskim Konkursie Big Bandów „Bydgoszcz Big - Band Festival”
- 2008 - Współpraca z Chórem Opery Bałtyckiej w autorskich opracowaniach *Children Songs* Chicka Corei
- 2012 - Brązowy Krzyż Zasługi nadany przez Prezydenta RP

Dorobek artystyczny

Dorobek artystyczny dr. Patryka Piłasiewicza jest działalnością wielozakresową prowadzoną na różnych obszarach działalności. Działalność ta dotyczy zarówno osiągnięć wykonawczych (koncertowych), kompozytorskich, dydaktycznych jak i popularyzujących sztukę w różnorodnych projektach i inicjatywach społecznych. W każdym z tych rodzajów działalności dr Piłasiewicz posiada znaczące i udokumentowane osiągnięcia jak na przykład bogaty dorobek koncertowy, dyrygencki czy fonograficzny. Jest czynnym muzykiem symfonicznym (kontrabas) Filharmonii Poznańskiej, uznanym dyrygentem big bandowym, a także praktykującym kontrabasistą jazzowym, koncertującym i nagrywającym płyty w szerokim zakresie stylistycznym. W zakresie działalności dydaktycznej dr Piłasiewicz w Akademii Poznańskiej prowadzi między innymi klasę Big Bandu, zespoły jazzowe czy na przykład literaturę współczesnej muzyki POP. Tą wszechstronną działalnością artystyczną i dydaktyczną dr Piłasiewicz przeprowadza liczne inicjatywy społeczne i środowiskowe dotyczące szeroko rozumianej edukacji kulturalnej jak na przykład współpraca z Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym Dla Dzieci Niewidomych w Owińskach polegająca na organizowaniu różnorodnych spotkań, koncertów i warsztatów. Jest założycielem i prezesem Stowarzyszenia Miłośników Twórczości Krzysztofa Komedy „Astigmatic”. Stowarzyszenie to zrealizowało szereg projektów kulturotwórczych, artystycznych i naukowych przy współpracy z Narodowym Centrum Kultury, Urzędem Miasta Poznania i Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego.

W działalności dr. Piłasiewicza wyraźnie zarysowuje się obraz człowieka twórczego, nowoczesnego o szerokich horyzontach, który w różnorodny sposób uprawia a także popularyzuje sztukę. Jego działalność artystyczna w postaci koncertów, prelekcji, warsztatów, inicjatyw społecznych, nagrań, jak również organizowanych projektów

interdyscyplinarnych, jednoznacznie świadczy o dużym zaangażowaniu habilitanta w różnorodną działalność artystyczną, jaką prowadzi.

Uprawiane przez niego zróżnicowane stylistycznie gatunki muzyki w jakiś sposób odnajdują logiczne uzasadnienie w zróżnicowanych typach działalności jakie dr Płasiwicz prowadzi. Osoba posiadająca gruntowną wiedzę na temat jazzu (zarówno w kontekście historycznym jak i teoretycznym i wykonawczym) będąca jednocześnie zaangażowaną w działalność filharmoniczną i kameralną z natury rzeczy przenosi najistotniejsze wartości różnych gatunków muzycznych do siebie nawzajem, tym samym ubogacając je.

Taka postawa na początku XXI wieku, w którym nie tylko współczesna muzyka klasyczna i współczesny jazz, ale wiele innych zbliżają się do siebie, uzupełniają i wzajemnie inspirują , wydaje się szczególnie cenna i uzasadniona.

OCENA DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Dzieło artystyczne dr. Płasiwicza zawiera się w dwupłytowym albumie DVD zatytułowanym CHARLES MINGUS SOUND OF LOVE.

Przedstawione nagrania zawierają zapis koncertu dokonanego 19.03.2017 r. w Sali koncertowej Aula Nova Akademii Muzycznej im. Ignacego Paderewskiego w Poznaniu. Obsada wykonawcza to Big Band Akademicki wymienionej uczelni pod dyktando Patryka Piłsiewicza. Oprócz funkcji dyrygenta był on również kompozytorem i aranżerem niektórych zaprezentowanych utworów, a także osobą odpowiedzialną za przygotowanie Big Bandu.

Całość koncertu tworzą dwa różne programy z których pierwszy (disc. 1) to kompozycje lidera i niektórych członków zespołu, a drugi (disc. 2) to program wypełniony kompozycjami Charlesa Mingusa. Muzyka obu części koncertu wyraźnie zasadza się na różnych stylistycznie odmianach jazzu. O ile druga część z utworami Mingusa wyraźnie odwołuje się do tradycji, łączy w sobie nie tylko najbardziej klasyczny język jazzu wywodzący się z hard-bopu (czy szeroko rozumiany *stright ahead*), ale również blues i gospel, o tyle część pierwsza zdecydowanie wywodzi się z tak zwanego „contemporary jazz”, będący obecnie najbardziej eksplorowanym trendem gatunku.

Pierwszą część dzieła wypełniają 4 kompozycje zatytułowane :

1.The Herd Of Wild Bats

Tęsknica

2.Gimme Some More

3.Kiedy śpisz

4.Krakatau

Zaprezentowane tam utwory z jednej strony zasadniczo się od siebie różnią, zarówno w sferze rytmicznej, aranżacyjnej, formalnej jak i fakturalnej. Jednakże łączą je pewne ramy stylistyczne jak i twórcze podejście do materii muzycznej. W odniesieniu do tak uprawianej muzyki stylistyka nie tyle przypisuje poszczególne utwory do jednemu sposobowi wykonania ich ile zbliża je poprzez bogate

wykorzystywanie różnorodnych, współczesnych technik kompozytorsko-aranżacyjnych oraz nowatorskie podejście do formy. Ta wieloczęściowość większości zaprezentowanych kompozycji, występowanie niekiedy kontrastujących ze sobą części lub na przykład otwarte improwizacje „free” przechodzące w klasycznie brzmiące części tutti. To tylko niektóre z elementów czyniące program pierwszej części dzieła spójnym.

Na przykład w kompozycji *The Herd Of Wild Bats* obszerne intro poprzedzające wejście tutti wykonuje kontrabas arco. Cały jego wstęp oparty na centrum tonalnym D z wyraźnie słyszalnymi skalami: pentatoniczną, dorycką, czasem eolską, posiada nieco etniczny charakter w sferze melodyczno rytmicznej i z pewnością jest przykładem na oryginalną aranżację utworu jazzowego. Po introdukcji kontrabasu wejście big bandu tutti wykonane jest unisono na wszystkich niemalże instrumentach. Takie wprowadzenie tematu pod względem ekspresji i emocjonalnej strony utworu w zasadzie może sprawić wrażenie kolejnej (orkiestrowej) introdukcji, po której następuje solo trąbki na jednym akordzie (d-moll). Po nim z sekcji rytmicznej wyłania się wyraźny „beat” 10/4 będący podłożem improwizacji saksofonu tenorowego, a dopiero później w pełni zaaranżowany temat. Mimo i tak już rozbudowanej formy utwór w dalszej części przechodzi w bardzo bogato zharmonizowanej części tutti aż do jego zakończenia.

Kompozycja *Gimme Some More* posiadająca nieco bardziej klasyczną formę aranżacyjną, w sferze rytmicznej posiada dalekie echa hip-hopu, z wyraźnie ósemkową pulsacją, za to kolejną kompozycję „Kiedy śpisz” otwiera, posiadająca cechy uwertury, klasycznie brzmiąca część oparta na rytmie marszowym. Raptowne przejście do części improwizowanej opiera się najpierw na free jazzowym solo saksofonu tenorowego z perkusją oraz kolejnym, puzonu, perkusji i kontrabas. Trzecia część utworu to utrzymane w średnim tempie i oparty na pulsacji walkingowej fragment wyraźnie nawiązujący do stylu „cool”, zarówno w sferze aranżacyjnej jak i wykonawczo - interpretacyjnej.

Ostania kompozycja tej części dzieła to utwór „Krakatau”, który zgodnie z

współczesnymi trendami oparty jest na nieparzystym metrum (7/4), często kontrapunktycznym frazowaniu w bogato zaaranżowanej fakturze big bandowej oraz improwizacjach opartych na basowym ostinato.

Tak zróżnicowana estetyka dzieła wymaga od wykonawców niezwyklej dojrzałości i doświadczenia albo niebagatelnej roli dyrygenta. Biorąc pod uwagę fakt, że obsadę wykonawczą zespołu stanowili studenci wydaje się, iż to właśnie sposób przygotowania i prowadzenia orkiestry odegrał w zaprezentowanym dziele decydujące znaczenie. Każdy bowiem, z tak licznie wykorzystywanych stylów, obecnych w 4 zaprezentowanych utworach posiada różne sposoby interpretacji w zakresie zarówno artykulacyjnym i barwowym jak i rytmicznym. Elastyczność taka w utworach, których mocno zróżnicowane części pojawiają się niekiedy na niezbyt długich odcinkach, wymaga od wykonawców dużego kunsztu a przede wszystkim precyzji. Stylistyka w jazzie to nie tylko szczególny rodzaj interpretacji melodyczno - rytmicznej, ale przede wszystkim różnorodny sposób swingowania (i frazowania) polegający na stosunku do rytmu. Wszystkie te elementy w utworach wypełniających dzieło dr. Piłasiewicza zostały zachowane i utrzymane na wysokim poziomie.

Moją szczególną uwagę zwrócił pewnego rodzaju dyskretny sposób dyrygowania dr. Piłasiewicza, jego styl prowadzenia big bandu określiłbym jako powściągliwy z jednoczesnym, wyraźnie słyszalnym utrzymaniem kontroli nad wykonywaną muzyką. Wydaje się, że takie podejście, szczególnie w odniesieniu do jazzu, jest właściwe a wręcz pożądane, bowiem dążenie do perfekcji wykonania utworu w jego sferze aranżacyjnej nie „przytłacza” ani nie hamuje w nich siły kreatywnej potrzebnej w częściach improwizowanych.

Drugą część koncertu jaką 19 go marca 2017 w Auli Akademii Muzycznej w Poznaniu wykonał uczelniany Big Band pod dyrekcją dr. Patryka Piłasiewicza w całości wypełniła muzyka Charlesa Mingusa. W mojej opinii podjęcie muzyki tego właśnie kompozytora przez big band akademicki niesie pewne ryzyko. Bowiem na tle wszystkich wielkich kompozytorów jazzu nowoczesnego muzyka Mingusa zajmuje

szczególne miejsce. To co czyni ją wielką, poza warstwą kompozycyjno-aranżacyjną to mówiąc najprościej - *feeling*. Niepowtarzalny nastrój, szczególny rodzaj ekspresji, żarliwości i liryki, a także wymieszanie języka hard-bopu z free, bluesa, gospel i niezwykle silnej strony wyrazowej, to tylko niektóre cechy omawianego stylu. Nadrzędną jednak rolę, wypływającą wprost z kontrabasu Mingusa pełni w jego muzyce *timing*. Rodzaj swingowania i tkwiącej w nim intensywności, mocny *beat* z jednoczesnym *drivem* czynią muzykę Charlie Mingusa niedościgłą nawet wśród wielu profesjonalistów. Pozostaje zatem pytanie, czy próba zmierzenia się z tą właśnie muzyką w odniesieniu do big bandu akademickiego jest w pełni uzasadniona. Jednakże, z perspektywy dydaktyki i próbie przekazania czy też uświadomienia młodym wykonawcom wyższych wartości tkwiących w muzyce jazzowej niż tylko perfekcyjne odczytanie tekstu - wydaje się, że tak. I w tym wypadku w zakresie dyrygowania wszystkie części poszczególnych utworów zostały wyraźnie wyeksponowane, posiadały zróżnicowaną dynamikę i relatywnie zachowały warstwę emocjonalną, przynależną dla każdej z kompozycji Mingusa.

Na uwagę zasługuje wysoka jakość zapisu koncertu zarówno jeśli chodzi o obraz jak i dźwięk. W tych warunkach odbioru precyzja wykonania aranżacji, intonacja i dbałość o artykulację, szczególnie była możliwa do usłyszenia i oceny.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dziełem i dorobkiem dr. Patryka Piłasiewicza, którego walory artystyczne oceniam bardzo wysoko, stwierdzam że, w dziele habilitacyjnym zaprezentowano oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego. Zarówno dzieło artystyczne jak i szeroko pojęta działalność habilitanta świadczą o jego obszernej wiedzy w zakresie poruszanych zagadnień oraz dowodzą zdolności do prowadzenia twórczej, samodzielnej pracy naukowej i artystycznej. Tym samym praca spełnia wymogi ustawowe. Przedłożoną pracę habilitacyjną przyjmuję.

Prof. Piotr Wojtasik